

Ladislav Babić

Život mrtvih

Čovjekov život, od jedva stotinjak godina, sav je prožet simbolikom. Oduvijek je bilo ljudi, pomalo sklonih mistici, nastojećih pojavnosti sagledavati u kontekstu cjeline, cijeneći da će tako oboje bolje razumjeti. I znanost sve više naginje takvom, holističkom - namjesto pojednostavljenom, analitičkom - pogledu na zbivanja koja proučava. Sve se nastoji shvatiti u totalitetu, u svoj dubini i širini međudjelovanja i međuzavisnosti, smatrajući da zanemarivanje kojekakvih minornih efekata koje odbacujemo raščlanjujući pojave – u konačnici može značiti naše nepotpuno znanje o njima i totalitetu svijeta kojega smo dio. Simboliku uvode manje više metafizičke i poetski organizirane duše a ne znanstveni, racionalizmu nagnuti duhovi, što tijekom vremena ništa manje ne utječe na formiranje kolektivnog svjetonazora društava; još uvijek je prerano tvrditi – i cjelokupnog, razjedinjenog ljudskog roda. Nećemo sada o mitovima koji često služe kao inspiracija pojedinim granama umjetnosti, naročito slikarstvu, da sažeto prenesu neku poruku u središnji živčani sustav poklonika. Prisjetimo se tek *Kronosa*, božanske *metafore vremena* koje proždire svoju djecu, daklem i nas, obične smrtnike posve nebožanstvenih obilježja.

Upravo ta dojmjljiva činjenica - poetski izvanredno predstavljena kanibalizmom boga - antitetički suprotstavljena zbivanjima u prirodi, izazivala je oduvijek najdublje neslaganje sa njom i nelagodu među nama. *Smrt*, kako je u kršćanskoj mitologiji preimenovan *Kronos* da bi se napravio što veći odmak prema paganizmu, nenajavljena dolazi žanjući prezrele plodove šestog dana božjeg stvaranja. Asocijacija ljudske konačnosti – naime, njenog uzroka – užasava generacije i generacije već tisućljećima, unatoč mnogih mudraca stoički pomirenih sa njom. Zašto bismo se bojali, kaže *Epikur*, „*Jer dok postojimo mi, nema smrti, a kad dođe smrt, tada više nema nas*“ – prema tome nas se ona ništa ne tiče - dok *Platon* tvrdi da o njoj ionako ne znamo jeli nešto dobro ili zlo, „*Dakle, namesto onoga zla za koje znam da je zlo, nikad se neću bojati i kloniti onoga o čemu ne znam nije li baš dobro*“. Ipak, prosječnog čovjeka, kad mu za sve vremena iščeznu majka, sin ili sestra, teško mogu zadovoljiti takve mudrosti, a posebice ako

sam umire u agoniji boli. Usput, gledajući svijet oko sebe, vidi kako se sve obnavlja; mlada *Luna* stari, prolazi kroz punoću kotura koji nam se ukazuje, da bi „umrijevši“ ponovno – po tko zna koji put – prevalila isti ciklus obnavljanja. Naše godine neumitno rđaju, ali svaka njihova mjera od četiri godišnja doba iznova se obnavlja, poput *Feniksa* iz pepela. Jeli tek život konačan i nepovratan, zar nas najmiliji zauvijek napuštaju prepuštajući nas same sjetnim i bolnim mislima na njih, hoćemo li jednakim putem i mi, i naši potomci, i njihovi...?

Nije stoga nimalo čudno da je čovjek nadošao na ideju reinkarnacije, obnavljanja i ponovnog oživljavanja, ako ne već tijela a ono selidbe duše u tijelo novorođenog bića - čovjeka, životinje, biljke,... I tješi se tako, u nekim civilizacijama češće no u drugima koje odbacuju takve ideje, ne zabacujući besmrtnost duše na nekom drugom svijetu - no u globalnom selu je teško bilo što pokriti zaboravom – ustrajno gajeći nadu, da titravi plamen svijeće njegova života neće zauvijek ugasnuti. Svijeća, simbol života jedinke, sa svojim nepostojanim lelujalucim plamenom za koji nije sigurno neće li već slijedećeg trena utrnuti, tom paslikom životvorne vatrice individue koja istovremeno, poput mitskog *Kronosa* taleći vosak nagriza preostalo nam vrijeme, raspiruje našu zebnju. Kad poslijednja životna iskra najdražih ugasne, palimo voštanicu, podsvijesno ustrajući u vjeri kako će jednom zauvijek izgubljena duša u njenom svjetlu naći puta da nam se vrati. Majka sinu, muž ženi, brat sestri, ljubavnik ljubovci,..., mrtvi živima! Dok ih čekamo, s ljubavlju čuvajući taj unutrašnji žar od gašenja, oni traju u nama kao što ćemo jednom i mi u svojim potomcima.

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>